

Pochybujte o evropských mýtech

Za pár desítek dnů dostane většina zletilců z Česka výjimečnou šanci. Šanci vyjádřit se ke směřování EU v období příštích pěti let. Jedinečnost této příležitosti spočívá v tom, že Evropský parlament (EP) je jedinou institucí sjednocené Evropy, kam můžeme volit své zástupce přímo. Zde tedy nelze použít domácí praxi vyvažování výsledků politických stran při volbách různého typu.

Doma jsme již byli svědky toho, že když se nám znelíbí sněmovna, pootočíme kormidlem v senátu či na krajích a když je nejhůře, lze cosi zachránit alespoň uvážlivým výběrem komunální reprezentace. Nic podobného fungování současné podoby EU nepřipouští.

Minulé evropské hlasování jsme absolvovali coby čerství členové EU a tehdejší účast těsně pod 29% byla mimo jiné interpretována jako důsledek nevíry v možnosti hrstky českých europoslanců. Ano, pokud bychom na EP pohlíželi optikou naší politické praxe, která ctí více čistou rivalitu než spolupráci na řešení problémů, pak by opravdu 24 (letos už jen 22) zástupců bylo k uzoufání málo. EU ale kupodivu nejde, v české kotlině tak oblíbenou, cestou válcování malých velkými, ba naopak někdy jsme svědky až přemíry demokracie, která v mnoha případech ohrožuje akceschopnost unijního rozhodování. České přešlapování kolem ratifikace Lisabonské smlouvy budiž názorným příkladem k vyvrácení prvního evropského mýtu - velikost se v EU neměří jen mnohostí, ale naštěstí i kvalitou.

Druhým hojně omílaným mýtem je představa unie jako extrémně nákladného, byrokratického molocha lačnického po regulacích všeho druhu. I zde není skutečnost tak pochmurná. Např. Evropská komise, tedy „vláda“ EU čítá po odečtení tlumočnicků a pomocných administrativních sil cca 2500 vyšších úředníků – spravují agendu 500 milionů lidí na ploše zhruba 4 milionů km². Pro srovnání Prahu s 1,2 milionem obyvatel řídí cca 3500 úředníků. A k argumentu nákladnosti jen jediné číslo, rozpočet EU bývá pouze kolem 1% součtu HDP členů evropské sedmadvacítky a přesto se každý z nás setkal s nejedním projektem finančně podporovaným EU. Vyvrácením druhého mýtu se posuneme za hranici čecháckovského natahování prázdné ruky vzápětí střídaného postojem typu s „Vámi“ nechceme mít nic společného.

Třetím mýtem je vyvolávání obav o osud našich národních a kulturních specifíků. I tomu se jde s lehkým srdcem zasmát a namítnout, že nikdy v dějinách se nikde nedbalo na podporu různorodosti více než na území pod správou EU. Pokud naši lokální neopakovatelnost nedokázal vymazat středověký církevní univerzalizmus ani staletý tlak německého živlu, pak od unie opravdu toto riziko nehrozí. Posloužím opět příkladem – nadnárodní organizace, kterou je EU spíše než nějakým obávaným superstrátem, garantuje právní ochranu místních, typických specialit, třeba českého piva. Domnívám se, že je to dostatečně výstižná ilustrace bořící mýtus č. 3.

Kdyby obdivuhodný německý učenec Leibniz, který prohlásil, že náš svět byl stvořen jako „nejlepší z možných světů“ poznal skutečnost Evropské unie, věřím, že by svou obecnou definici zredukoval na existenci tohoto prostoru – našeho společného domova na který můžeme být přes všechny problémy hrdi.

Šťastnou ruku při volbách přeje Jiří Franc